MUHAMMED BİN ABDÜLMELİK ET-TABERÎ (Muhammed es-Sülemî)

Şafiî mezhebi âlimlerinin büyüklerinden. İsmi, Muhammed bin Abdülmelik bin Halef es-Sülemî'dir. Künyesi Ebû Halef olup, doğumu kesin olarak bilinmemektedir. Şafiî mezhebinde büyük bir âlimdir. Fıkıh ilmini iki büyük âlimden öğrendi. Bunlar, Kaffâl-i sagîr (Abdullah bin Ahmed el-Mervezî) ve Ebû Mensûr-i Bağdâdî'dir. Fıkıh ve tasavvuf ilimlerinde mütehassıs bir âlimdir. İlim, vera', zühd ve güzel ahlâk ile süslenmiş yüksek bir zât idi. 470 (m. 1077) senesinde vefât etti.

Şafiî âlimlerinin önde gelenlerindendir. Fıkıh ilminde yüksek bir âlim olan Muhammed es-Sülemî, bu ilmin çeşitli mes'elelerine âit birçok kitap yazmıştır. Bu tasniflerinden başlıcaları; "En-Nev'ul-fıkhi min envâ'ıl-maksûd", "El-Kinâyetü fil-fıkh", "El-Muayyen alâ mukteza'ddîn" "Şerh-ül-miftâh li-İbn-i Kas fî fürû'-il-fıkh-iş-Şâfii" ismindeki eserlerdir.

Onun tasavvuf ilmine âit en meşhûr eseri, "Selvet-ül-ârifîn ve üns-ül-müştâkîn" ismindeki kitabıdır. Tasavvuf ilmini anlatan çok kıymetli bir eserdir. Bu kitapta yer alan konular arasında birçok ma'rifetler, hakîkat ehlinin hâllerini bildiren şaşılacak bilgiler vardır. O, bu eserini Ebû Ali Hassan bin Ebî Saîd-i Menî'î için hazırlamıştır. Onu 72 baba ayırarak tertîb etti. İlk

bâb, tasavvuf kelimesinin çeşitli ma'nâlarını bildirmektedir. Son bâbta da, sûfilerin tabakalarını ve terceme-i hallerini beyân etmekte, açıklamaktadır. Ancak şu kadar var ki, onun bu eseri Ebû Kâsım el-Kuşeyrî'nin "Risâle"sini taklid ederek hazırlanmış olduğundan ve belki de bu sebepten tanınmamıştır. Halbuki çok güzel bir eserdir. Ebû Halef bu kitabında, tasavvuf büyüklerinin hâl tercümelerini, menkıbelerini, insanlar için örnek olan hayatlarını çok güzel bir şekilde anlatmaktadır. Bu eserin yazılması 459 (m. 1067) senesinin Rebî'ül-âhır ayında tamamlanmıştır.

□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□

1) Mu'cem-ül-müellifîn cild-10, sh. 256

2) Tabakât-üş-Şâfiîyye cild-4, sh. 179

3) Esmâ-ül-müellifîn cild-2, sh. 73

4) Keşf-üz-zünûn sh. 518, 689, 1735, 1769